

**Культура України
кінця XVIII – першої
половини XIX ст.**

- До мережі установ народної освіти: парафіяльні школи, повітові училища, гімназії, ліцеї та університети.
- У 1856 р. в Україні діяло 1320 парафіяльних та повітових шкіл і училищ

- Першою в Україні в 1804 р. відкрилася Одеська комерційна гімназія, яка мала давати водночас середню загальну і спеціальну освіту.

- На початку 19 ст. єдиним вищим навчальним закладом в Україні лишалася Київська академія.

- у Харкові Василь Каразін у 1805 р. заснував університет.

- У 1834 р. відкрито університет у Києві (з офіційною назвою «Університет св. Володимира»)
- Першим ректором став професор Михайло Максимович.

В першій чверті 19 ст. в Україні з'явилися вищі навчальні заклади, що об'єднували *гімназійний та університетський курси*:

Волинський ліцей у Кременці,
Рішельєвський ліцей в Одесі,
Гімназія вищих наук у Ніжині.

- Згодом Рішельєвський ліцей реорганізовано в Новоросійський університет (1865 р.)

- Вагомий внесок у розвиток математичної науки належить Тимофію Осиповському – професор Харківського університету та Михайлу Остроградському.

- У 1810 р. Василь Каразін висунув проект створення мережі метеорологічних станцій і використання їх спостережень.
- У с. Кручик на Харківщині він створив першу в Україні метеорологічну станцію

ЛІТЕРАТУРА.

- Найяскравіші представники літератури кінця 18 - 40-х рр. 19 ст. – І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, П. Гулак-Артемівський, Є. Гребінка.

- Григорій Квітка-Основ'яненко засновник жанру соціально-побутової комедії.
- дві збірки «Малоросійських повістей»
- п'єси «Сватання на Гончарівці» та «Шель-менко-денщик»

Петро Гулак-Артемівський

- Засновник байки та балади
- байка-казка «Пан та собака» (1818 р.).

Русалка Дністрова

- Перший західноукраїнський альманах народною мовою, виданий у м. Будапешт в 1837 році силами членів гуртка «Руська трійця» Маркіяном Шашкевичем, Яковом Головацьким та Іваном Вагилевичем.

«Історія Русів» — твір української національно-політичної думки початку ХІХ століття, де подано яскраво, часом у художній формі, картину історичного розвитку України від найдавніших часів до 1769 року.

«Історія Русів» має дві головні ідеї.

- вона підкреслює історичну відмінність і протистояння між русами (Україною) та Московією.,
- вона наголошує історичну цілісність русів (українців) від середньовічної Київської Русі до недавньої тоді Козацької держави

Класицизм в архітектурі

- Яскравими зразками класицизму в архітектурі кінця
- **18 ст. – початку 19 ст. є палац Петра Рум'янцева в Качанівці на Чернігівщині**
- **палац Кирила Розумовського в Батурині.**

- Найвизначнішим скульптором російського класицизму є **Іван Мартос** з Ічні на Чернігівщині.
- живописним шедевром портретного мистецтва Василя Тропініна є «Дівчина з Поділля».

Галицько-Руська матиця

культурно-освітнє товариство в
Галичині, 16 липня 1848 р. у
Львові.

- Першим головою ГРМ став
отець Михайло Куземський.
Перша книжка — «Буквар
руський для шкіл в Галіції»
Адольфа Добрянського (1848).

Собор руських учених

- перший просвітницький з'їзд у Галичині у Львові з 19 по 26 жовтня 1848 року